

EU:s nya tillväxt- och sysselsättningsstrategi. Riktlinjer för EU 2020

Statsrådsberedningen

2010-05-21

Dokumentbeteckning

KOM(2010) 193

Rekommendation till rådets rekommendation om allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik Del I av de integrerade riktlinjerna för Europa 2020

KOM (2010) 193

Förslag till rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik Del II av de integrerade riktlinjerna för Europa 2020

Sammanfattning

Den 27 april presenterade kommissionen sitt förslag till integrerade riktlinjer. Riktlinjerna ska vara vägledande för de reformer som krävs på nationell nivå för att kunna genomföra Europa 2020 - EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi. Utifrån riktlinjerna ska varje medlemsland presentera nationella reformprogram med detaljerade reformer och insatser för att uppnå de nationella målen. Reformprogrammen löper över en femårsperiod och ska tackla de hinder som idag hämmar EU:s tillväxt och sysselsättning. Kommissionens förslag innehåller tio riktlinjer, tre stycken handlar om makroekonomisk politik, tre om mikroekonomisk politik (allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken) samt fyra riktlinjer som utgör sysselsättningsriktlinjerna. Frågorna förhandlas i ECOFIN respektive i EPSCO men diskuteras även av andra rådskonstellationer. Ambitionen är att Europeiska rådet ska ställa sig bakom riktlinjerna vid juni-toppmötet 2010.

Regeringen välkomnar kommissionens förslag. Regeringen är angelägen om att Europa 2020 blir en framgång och att det finns instrument för att genomföra strategin i praktiken. Regeringen välkomnar att antalet riktlinjer har minskats i antal liksom den uppdelning som föreslås mellan mikro-,

makro- och sysselsättningspolitiken. Däremot avser regeringen att föreslå ändringar som pekar på de tillväxtfördelar som ett högt arbetskraftsdeltagande bland kvinnor utgör. Regeringen kommer även att verka för att riktlinjerna får ett tydligare fokus på att skapa en väl fungerande arbetsmarknad vilket är en förutsättning bl.a. för att minska utanförskapet från arbetsmarknaden.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Våren 2010 löper den s.k. Lissabonstrategin ut. Strategin som togs fram år 2000 hade som politiskt mål att göra Europa till världens mest konkurrenskraftiga, dynamiska och kunskapsbaserade ekonomi till år 2010. Men Europa står fortsatt inför stora utmaningar. Därför uppmanade Europeiska rådet kommissionen att presentera en ny EU-strategi för tillväxt och sysselsättning. Kommissionen presenterade den 3 mars 2010 meddelandet Europa 2020 – strategi för smart och hållbar tillväxt för alla. Som en del av strategin presenterade kommissionen den 27 april de integrerade riktlinjerna.

1.2 Förslagets innehåll

Enligt förslaget tar riktlinjerna sin utgångspunkt i de tre prioriterade områden - ”smart och hållbar tillväxt för alla” – för att göra kunskap till en drivkraft för tillväxt, säkra en resurseffektiv, hållbar och konkurrenskraftig tillväxt samt bygga ett samhälle för alla.

Riktlinjerna är 10 stycken till antalet varav 3 avser makroekonomisk politik, 3 mikroekonomisk politik (allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken) samt 4 sysselsättning, sociala området (sysselsättningsriktlinjerna).

1.2.1.1 Makro-politik

Riktlinje 1: Förbättra de offentliga finansernas kvalitet och hållbarhet

Medlemsstaterna ska genomföra strategier för budgetkonsolidering i enlighet med stabilitets- och tillväxtpakten och säkra kvaliteten i offentliga finanser genom att undvika tillväxthämmande skatter och prioritera tillväxtfrämjande utgifter. Medlemsländerna ska vidare skapa hållbarhet i offentliga finanser, stärka de nationella budgetramarna och höja kvaliteten i de offentliga utgifterna genom en snabb minskning av underskott, reformera åldersrelaterade utgifter (t ex pensionssystem) samt öka den faktiska pensionsåldern.

Riktlinje 2: Hantera makroekonomiska obalanser

Medlemsländerna ska vidta åtgärder för att undvika ohållbara makroekonomiska obalanser vad avser bytesbalansen, tillgångsmarknader samt företagens och hushållens balansräkning. Medlemsstater med stora obalanser bör vidta insatser vad gäller finanspolitik, lönebildning och strukturella reformer på produkt-, tjänste- och arbetsmarknader. Medlemsländerna ska etablera rätt ramverk för lönebildningen.

Riktlinje 3: Minska obalanserna i euroområdet

Medlemsländerna i euroområdet ska vidta åtgärder för att minska makroekonomiska obalanser inom euroområdet.

*1.2.1.2 Mikro-politik***Riktlinje 4: Optimera stödet för FoU och innovation, stärka kunskapstriangeln och utnyttja den digitala ekonomins potential**

Medlemsstaterna ska reformera nationella forsknings- och innovationssystem, säkra tillräckliga offentliga investeringar i FoU för att möta de stora samhällsutmaningarna samt främja excellence och samarbete mellan akademi, offentlig sektor och näringsliv såväl nationellt som internationellt. Universitetsbaserade forskningen ska moderniseras, infrastrukturer i världsklass ska utvecklas och attraktiva karriärmöjligheter och rörlighet för forskare ska främjas. Medlemsländerna ska förbättra villkor för forskning och innovation (finansiering, immateriella rättigheter, upphandling mm) och underlätta gränsöverskridande samarbete. Medlemsstaterna ska integrera innovation i alla politikområden och främja innovation i en bred bemärkelse samt underlätta tillgång till finansiering. Medlemsländerna ska främja tillgång till Internet med hög kapacitet samt utveckla en digital inre marknad.

Riktlinje 5: Förbättra resurseffektiviteten och minska utsläppen av växthusgaser

Medlemsländerna ska bryta kopplingen mellan tillväxt och resursanvändning. Medlemsstaterna ska effektivt använda marknadsbaserade instrument, inklusive skatter, för att främja grön tillväxt och jobb samt grön tillväxt och gröna arbetstillfällen, skapa incitament för användning av förnybar energi och ren, klimattålig teknik och främja energibesparingar och miljöinnovation. Medlemsstaterna ska fasa ut miljöskadliga subventioner. Medlemsstaterna ska via lagstiftning, finansiella incitament, prestanda, subventioner och grön upphandling stimulera hållbara konsumtions- och produktionsmönster samt en effektiv användning av resurser. Medlemsländerna ska utveckla, uppgradera och fullt ut sammankoppla transport- och energisystem.

Medlemsländerna ska etablera förutsägbara ramvillkor för företagande samt säkerställa väl fungerande, öppna och konkurrenskraftiga varu- och tjänstemarknader. Medlemsstaterna ska säkerställa ett effektivt genomförande och efterlevnad av den inre marknaden. Medlemsstaterna ska förbättra företagsklimatet genom att minska den administrativa bördan, effektivisera offentliga tjänster, främja små och medelstora företag i enlighet med "think small first", underlätta tillgång till finansiering, främja entreprenörskap och förbättra förutsättningarna för säkerställande av immateriella rättigheter. Upphandling ska användas för att sporra innovation. Medlemsländerna ska vidare främja en modern, diversifierad, konkurrenskraftig, energieffektiv industriell bas i full enighet med EU:s konkurrensregler.

1.2.1.3 Sysselsättning

Riktlinje 7: Öka deltagandet på arbetsmarknaden och minska den strukturella arbetslösheten

Medlemsstaterna ska införa flexicurity principerna i sin politik, och fullt ut använda socialfonden med sikte att öka arbetskraftsdeltagande, bekämpa segmentering, överksamhet och ojämlikheter mellan könen samt minska den strukturella arbetslösheten. Medlemsländerna ska främja flexibla arbetskontrakt, införa aktiv arbetsmarknadspolitik, främja livslångt lärande och rörlighet på arbetsmarknaden samt införa adekvata sociala trygghetssystem. Medlemsstaterna ska förbättra den sociala dialogen och tillsammans med parterna främja kvalitet i arbete och bekämpa otrygga anställningar, svartarbete och låga löner. Arbetsförmedlingen ska stärkas och vara öppen för alla. Medlemsländerna ska i syfte att främja arbetskraftsutbudet, se över sina skatte- och bidragssystem, främja aktivt åldrande, ungas inträde på arbetsmarknaden, integrera handikappade och invandrare, främja jämställdhet samt möjliggöra balans mellan arbete och privatliv.

Riktlinje 8: Utveckla en kvalificerad arbetskraft som motsvarar arbetsmarknadens behov, främja kvalitet i arbetet och livslångt lärande

Medlemsstaterna ska främja produktivitet och sysselsättning genom att säkra utbud av kunskap och kompetens (främja baskunskaper, yrkesutbildning samt livslångt lärande mm) för att matcha efterfrågan på arbetsmarknaden. Utveckla system för att verifiera informell kompetens och främja yrkesmässig och geografisk rörlighet. I samarbete med parterna på arbetsmarknaden investera i och förbättra tillgången och kvaliteten på utbildning och kompetensutveckling. Underlätta för unga att etablera sig på arbetsmarknaden bl.a. genom lärlingsutbildning.

Riktlinje 9: Förbättra utbildningssystemens resultat på alla nivåer och öka deltagandet i den högre utbildningen

Medlemsländerna ska effektivt investera i utbildningssystemet, baserat på en integrerad ansats mellan olika delar i systemet, för att förbättra resultat och säkra tillgång till kvalitativ utbildning för alla. Medlemsstaterna ska förbättra öppenheten och relevansen i utbildningssystemen från ett arbetsmarknadsperspektiv. Medlemsstaterna ska motverka att unga lämnar skolan i förtid samt underlätta ungas inträde på arbetsmarknaden.

2009/10:FPM81

Riktlinje 10: Främja social delaktighet och bekämpa fattigdom

Medlemsstaterna ska främja fullt deltagande i samhället och utöka möjligheterna till sysselsättning. Medlemsstaterna ska säkra lika möjligheter genom tillgång till kvalitativa tjänster som hälso- och sjukvård till en rimlig kostnad. Medlemsländerna ska vidta effektiva åtgärder mot diskriminering. Medlemsstaterna ska föra en aktiv socialpolitik för ökad delaktighet och minskat utanförskap. Medlemsstaterna ska modernisera sina sociala trygghets- och pensionssystem med säkra adekvata bidragsnivåer. Medlemsstaterna ska säkra inkomststöd under omställningsperioder och minska fattigdom.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

EU-2020 ligger inom ramen för den s.k. öppna samordningsmetoden. Således inga direkta konsekvenser för svensk lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Genomförandet av strategin i den nationella politiken får budgetkonsekvenser.

2 Ståndpunkter

Preliminär svensk ståndpunkt

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget i stort. Riktlinjerna ska utgöra ett ramverk för reformer på nationella nivå som syftar till att främja smart och hållbar tillväxt för alla EU:s medborgare. Regeringen ser positivt på att antalet riktlinjer har minskats i antal liksom den uppdelning som föreslås mellan mikro-, makro- och sysselsättningspolitiken. Däremot kommer regeringen att föreslå ändringar som pekar på de tillväxtfördelar som ett högt arbetskraftsdeltagande bland kvinnor utgör. Regeringen kommer även att verka för att riktlinjerna får ett tydligare fokus på att skapa en väl fungerande arbetsmarknad vilket är en förutsättning bl.a. för att minska utanförskapet från arbetsmarknaden.

Regeringen kommer upprepa hur viktigt det är att medlemsländerna återgår till hållbara offentliga finanser och föreslå skrivningar som motverkar protektionism. Här handlar det om att främja en väl fungerande och stark inre marknad som präglas av öppenhet såväl inom som utanför unionen. Slutligen kommer regeringen argumentera för att förslagens skrivningar om grön och resurseffektiv ekonomi får en mer positiv ansats som lyfter de möjligheter som en ”grön ekonomi” kan innebära.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

EU:s medlemsstater har välkomnat tillväxts- och sysselsättningsstrategin Europa 2020 vilket bekräftades av EU:s stats- och regeringschefer den 6 mars 2010. De integrerade riktlinjerna behandlas nu av berörda rådskonstellationer. Det finns en bred enighet bland unionens medlemmar att riktlinjerna är en viktig del för att kunna genomföra strategin på nationell nivå. Men flera medlemsländer har initialt fört fram vikten av att de integrerade riktlinjerna bättre tar hänsyn till de olika förutsättningar som råder i respektive medlemsland.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ej kända

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Förslagens förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 121 respektive artikel 148 i EU-fördraget

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

-

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

De integrerade riktlinjerna förhandlas under våren i ECOFIN och EPSCO-rådet. Riktlinjerna diskuteras även på rådsarbetsgruppsnivå i

Konkurrenskraftsrådet, Miljörådet, Utbildningsrådet och TTE-rådet. Vid Europeiska rådet väntas en politisk överenskommelse avseende riktlinjerna som sedan formellt antas av rådet efter konsultation med Europaparlamentet, troligen efter sommaren.

2009/10:FPM81

4.2 Fackuttryck/termer

-